

Bardu.

Inledning.

Det er alltid med taknemelig erindring at etterkommer – om end i 3die og 4de ledd – av de første rydningsmænd i Bardu ser tilbake og mindes den tid, da disse behjertede mænd og fædre forlot sine respektive hjem i Østerdalen og drog hitop til denne bebodde vildmark og satte de første øksehug inde i Bardu i Barduskogen, 4 mil fjernt fra anden bebyggelse, ryddede, byggede og grundla et nyt hjem for sig og sine efterkommere. Vi vil alltid mindes de mange tunge løft, de mange besværlige strabadser gjennom et uveisomt øde, de mange gjenvordigheter og savn, de tunge prøvelser de således måtte giennemgå, før de nådde så langt at de fik sikret sig og sine et nogenlunde sorgfrit hjem ikke mindst skylder vi disse næst Gud den største tak for, at vi står der vi står idag.

P M. H.

Den første Indvandring.

Det herrens år 1791 møter øiet i tankerne en liten karavane belæsset med bohaver og værktøier av forskjellig slags, just som den fra Sørreisen av kommer ind i Barduskogen. Denne karavane består av Bardudalens første rydningsmand Ole Olsen Brandvold fra Lillelvdalen og Jon Simonsen, Kalbækken fra Tønset med sine familier, som i den skjønnne håpefulde forsommertid begir sig ind i Barduskogen for at utse sig sine bosteder.

Kommen indover dalens grænser passerer de forbi en lappe-leir, hvor deres reise let kunde fåt en sørgelig avslutning. Lapperne, der var uvant med at se sit tilvante territorium betrådt av mennesker utenfor deres egen stamme antok til at begynne med de kommende for en røverbande, der vilde gjøre dem livet utrygt, og som de måtte se at bringe ut av verden jo før jo heller. Imidlertid var intet ufredelig at merke av disse fremmede. De mere besindige elementer blandt lapperne fandt efter nogen parlamentaring, at de i dette stykke nok let kunde ta feil, såmeget mere som de medbragte redskaper satte dem ind på den tanke, at det muligens var de fremmedes akt at opta arbeide med jorden. Resultatet blev da, at de fremmede fik passe ifred, og den avskyelige voldsplan således forhindret. De reisende fortsatte så videre ca. 2 á 3 mil længere opover dalen, hvor de på østre side av Barduelven kom til en slette, som blev kaldt Bardujordet, hvor de nu slog leir.

Her begynte de for alvor at rydde, bygge og grundlægge sine gårde Elvevold og Eggen.

Foged i Senjen og Troms fogderi, Jens Holmboe, hadde 2 år forut sammen med en av regjeringen utsendt skoginspektør løytnant Nikolai Hersleb Ramm befaret Bardudalen og Barduskog for at undersøke mulighetene for en kolonisation.

Skoginspektøren uttalte i sin rapport etter denne befarings: »— kort mit øie har aldrig set et ønskeligere sted for nybyggere.»

Det er således ganske sandsynlig, at disse første rydningsmænd på de to herrers anvisning hadde valgt sine bosteder.

Når vil mindes vore gamle fædre som flyttet ind i Barduskogen og optok den hårde kamp for at omdanne vildmarken til levelige hjem for sig og sine etterkommere, så må vi også samtidig med ærbødighet og tak mindes den dådrike patriot foged Jens Holmboe uten hvis hjelp, opmuntring og støtte de har måttet gi tapt uten at vinde over de første mest kritiske år da det gjaldt et enten eller. Det skal være til ære for ham der han hviler i sin grav og til ære for hans dådrike slægt.

Det kan ikke andet end virke høist pinligt når hans eftermand i embedet med tilslutning av daværende amtmand finder at hele kolonianlægget er kun et påfund av hans formand, der, som han mener, av foregiven patriotisme hadde anlagt kolonien med ødeleggelse av skogene. Skulde en slik opfatning været rådende kunde ikke landet koloniseres bare for skogens skyld, og da var der ikke mange provinser til landet lagt. Nei, ingen kan fravriste hr. avdøde foged Jens Holmboe hans høit fortjente ære av denne kolonisation.

Blandt andet bygget de nu sit første beboelseshus, som tjente til fællesbolig for begge familier den første vinter. Stuen hadde kun et mindre vindu på røstveggen.

Dette beboelsesrum, der neppe er over 3,5 meter i firkant, avga selvfølgelig et høist indskrenket rum for de to familier med flere barn. Næste sommer fortsatte de at bygge, så de siden kunde bo hver for sig.

Efter 1 års forløp døde Jon Simonsens hustru, og liket som de måtte transportere på kjelke, kunde ikke bringes længere end et stykke frem på Kobryggen, hvor de på grund av megen og ufarbar sne måtte grave det ned i en snefon og forlate det der til våren kom, for da at transportere det videre til Ibestad, hvor det blev begravet. Senere blev Jon Simonsen gift med Margit Olsdatter Eggen, en av Ole Olsen Brandvolds døtre.

Disse to kolonister fristet idetheletat en kummerlig tilværelse i de to første år. Sine livsfornødenheter, som de måtte hente fra sjøen, måtte de enten bære på ryggen, føre i kløv på hesteryggen eller om vinteren dra på kjelke den 4 mils lange vei. Ofte måtte de overnatte på veien under åpen himmel i sne og frost og da anbringe større bål for ikke at fryse fordervet. Det hendte endog iblandt, at de var så overanstrengt og utmattet, når de kom til det sted, de skulde overnatte, at de magtet ikke at hugge brænde og tende bål, men sovnet av med øksen i hånd.

(Forts.)